

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.01 (3313) ●

● ПЯТНІЦА, 11 СТУДЗЕНЯ, 2013

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

	<p>У кнігах досвед застанецца Беларускія вучоныя — аўтары шэрагу цікавых выданняў, што прыйшлі да чытача ў 2012 годзе Стар. 2</p>		<p>Дакрануліся да таямніцы Дзеці з беларускай нядзельнай школы ў Кішыніве далучыліся да святкавання Калядаў Стар. 3</p>		<p>У Мінску спявалі па-італьянску Вялікі тэатр Беларусі ўпершыню прымаў сусветна вядомы Міжнародны конкурс спевакоў-выканаўцаў італьянскай оперы “Competizione dell’Opera” Стар. 4</p>
--	---	---	---	---	--

РОДНЫЯ ЛЮДЗІ

Музыка для души. І для сяброў

Ужо не ўпешыню новы год для мінскага музыканта-віртуоза Дзмітрыя Ровенскага пачынаецца з выступленняў і цёплых сустрэч з землякамі ў Расіі. Не стаў выключэннем і сёлетні студзень.

Іван Ждановіч

Вы чулі, як гучыць сурма? Даўжэзная — больш за два метры! — труба, зробленая з альхі, ледзь памясцілася ў салоне аўта музыкі-вадзіцеля Вячаслава Бацечкі. Яшчэ з намі, у вялікай сумцы Дзмітрыя Дзмітрыевіча, ехалі розныя акарыны, дудкі, жалейкі — экспанаты з яго ўнікальнага музея, створанага ў 14-й мінскай гімназіі. І калі мы з тымі скарбамі выгрузіліся, я папрасіў Ровенскага дунуць разок у трубу-сурму. Ну так, “для кадра”. Прыкласці муштук да вуснаў на фоне Мінскай гарадской ратушы Дзмітрый Дзмітрыевіч асмеліўся, а даць трубе голасу паасцярога: навошта, нехта і спужацца можа. І сапраўды, старажытны беларускі духавы інструмент — не забаўка, сурму раней для сігналаў і пад час баявых дзеянняў скарыстоўвалі. Яе голас гулка пракаціўся крыху пазней у памяшканнях Музея гісторыі горада Мінска. Менавіта там, на выставе музычных інструментаў з прыватнай калекцыі Дзмітрыя Ровенскага, што адкрылася нядаўна, сурма і прыцягвае

Заслужанаму аматарскаму калектыву Беларусі “Дударыкі” больш за сорок гадоў, а ў ім столькі энергіі і маладосці!

немалую ўвагу наведвальнікаў. Там можна пабачыць больш за сто музінструментаў: гармонікі, баяны, акардэоны, акарыны, трубы, дуды, жалейкі, дудкі, басэгля, цытра, флейта, тамбурын... Цікава! Прычым большасць з іх — арыгінальныя аўтарскія работы.

“А вы ведаеце, колькі часу дзядуля на тую сурму патраціў? Мне яго аж шкада было!” — усхвалявана казала на другі дзень ужо ў гімназіі ўнучка настаўніка-музыкі, Ліна Ровенская. Яна — сатворанага яе дзедом гурта “Дударыкі”, што выступае на шматлікіх фэстах, гас-

тралюе па замежных краінах. Аказалася, усё лета на сваім лецішчы пад Пухавічамі выдзёўбаў сурму з доўгага кавалка дрэва Дзмітрыч, як з павагай называюць музыку “дударыкаўцы”. Затое цяпер у ягонай калекцыі — самая доўгая сурма ў Беларусі. → **Стар. 4**

ТРАДЫЦЫЯ

Стала ўсім святлей

Штогод пад Новы год і Каляды на Беларусі праходзіць рэспубліканская акцыя “Нашы дзеці”

Дабрачынная задума дарослых у гэтую пару пераўтвараецца ў свята для дзяцей, якім найбольш патрэбны душэўнае цяпло, клопат і ўвага. У першую чаргу акцыя міласэрнасці скіравана да тых, каму ў святы вельмі не хапае побач сям’і і блізкіх. Некалькі тыдняў шчодрывыя дарослыя разам з Дзедом Марзам, Снягуркай, з влікімі мяхамі і скрынкамі каштоўных падарункаў наведваюць дзіцячыя дамы, інтэрнаты, бальніцы. Бо, як вядома, з падарункамі, з вясялымі тэатралізаванымі казачнымі забавамі лягчэй верыцца ў цуды.

“Выезд вышэйшых дзяржаўных асоб у дамы-інтэрнаты і дзіцячыя бальніцы ўжо з’яўляецца брэндам Беларусі. Наша дзяржава не шкадуе ні сіл, ні сродкаў, каб дзеці раслі здаровымі, шчаслівым, разумнымі,” — сказаў старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Уладзімір Андрэйчанка, які наведваў выхаванцаў Бягомльскай дапаможнай школы-інтэрната для дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў.

У адказ на клопаты дарослых і дзеці паказваюць гасцям свае таленты, ладзяць для іх вясялыя навагоднія прадстаўленні. Ад такіх шчыmlівых сустрэч і сапраўды становіцца ўсім святлей...

ЗЕМЛЯКІ

Гасцей сустракаць — не прывыкаць

Вялікі фэст “Лявоніха” Новасібірскі цэнтр беларускай культуры ладзіў ужо дзясяты раз

Напрыканцы года юбілейную “Лявоніху” правялі ў сяле Баравое Новасібірскага раёна. Ніна Кабанавы, дырэктар Новасібірскага цэнтра беларускай культуры, пад эгідай якога штогод праходзіць нацыянальны фэст, удакладняе: свята прыцягвае ўдзельнікаў з розных рэгіёнаў, хоць адбор ідзе на конкурснай аснове. Узрастае цікавасць

сібіракоў да фэсту, і гэта радуе як удзельнікаў, так і арганізатараў. “Думаю, хораша людзям далучацца да тых агульначалавечых, сямейных каштоўнасцяў, якія спавядаюць героі беларускага фальклору Лявон і Лявоніха, — разважае Ніна Кабанавы. — Вандруе “Лявоніха” па раёнах вобласці, яе ведаюць і ўжо чакаюць. Памятаюць і ў далёкім Ва-

сюганні, дзе здаўна сяліліся беларусы, і ў блізкім Кочаневе, і ў Новасібірску. Гаспадары прымаюць гасцей ва ўтульнай беларускай хаце з самаварам, пірагамі. І гасці дораць Лявону з Лявоніхай за іх цеплыню і ласку рускія і беларускія песні і танцы, жартаўлівыя і лірычныя”.

Фэе Дома культуры ў Баравым на пачатку свята пераўтварылася ў мастац-

кую майстэрню. Можна было не толькі палюбавацца прыгожымі вырабамі народных майстроў, але і самому нешта паспрабаваць змайстраваць. Майстар-класы праводзілі ўмельцы з сельскіх клубаў, дзіцячых школ мастацтваў і культурных цэнтраў. У прыватнасці, шмат майстроў прыехала з Верх-Тулы — ткачы, разьбя-

Майстар-класы ў сяле Баравое

ры, вышывальшчыцы... А на ганчарным крузе, ля якога чараваў Анатоль Сярогін, можна было самому зрабіць гаршчок ці вазу. → **Стар. 2**

ЗЕМЛЯКІ

Гасцей сустракаць — не прывыкаць

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Вядомая майстрыха Вольга Верашчагіна з Ардынскага раёна паказвала, які цудоўны матэрыял для творчасці саломка. Хахламскі распіс, вязанне кручком, паперапластыка, драўляны распіс — на вачах глядачоў стваралася маляўнічая экспазіцыя, з перапляценнем беларускіх і рускіх матываў, і кожны стараўся выявіць свой характар, творчы почырк. Прызнацца, такога багацця самабытных талентаў, майстроў, гатовых падзяліцца сакрэтамі, раней бачыць на падобных фестывалях мне не даводзілася.

І як гэта заварожвала дзяцей, што і самі забаўлялі народ! Маляўнічую дзею паказаў дзіцячы ўзорны тэатр лялек з Верх-Тулы, артысты якога ўжо сталі лаўрэатамі Усерасійскага конкурсу “Тэатральныя сустрэчы ў правінцы”. Запрашаў усіх у карагод гурт “Сібірскі ўзор” з сяла Смаленка Мошкаўскага раёна, ён і пачынаў канцэрт ужо на сцэне, у інтэр’еры беларускай хаты. Калектыў восенню пабываў на гастролях у Беларусі, паўдзельнічаў у рэспубліканскім фестывалі нацыянальнай песні. Іна Кісялёва, мастацкі кіраўнік гурта, расказала пра сустрэчы, выступленні, у тым ліку і разам са славытымі “Песнярамі”, пра цёплы прыём гасцей з Сібіры. Прывітанне з гістарычнай Айчыны, песні беларускія ў выкананні

гурта дапамагалі слухачам у думках наведаць родны край, гарманічна гучалі ў працяг дзялога Лявона і Лявоніхі: “А памятаеш, жылі мы на Палессі, слухалі родныя песні, хоць разоў бы там пабываць...” А як загучала “Лявоніха”, то гаспадары не ўтрымаліся і пусціліся ўпрысядкі разам з танцорамі. Дасціпныя рэплікі Лявона з Лявоніхай, іх дзялогі ўдала перамяжоўваліся з песнямі і танцамі гасцей. У хату запрашалі і “Кумачак” (фальклорны гурт з Ардынскага раёна), і “Сібірскую мазаіку” (гурт народнага танца з Верх-Тулы), і кочанеўскую “Чапурушку”. І зноў пускіліся ў скокі гаспадары, як выходзілі на сцэну юныя артысты: дзіцячы гурт “Праабражэнне” з пасёлка Горны Тагучынскага раёна, ансамбль “Калібры” сяла Баравое, вакалісты. Апладысменты не змаўкалі.

Сустракалі бараўчане і артыстаў з суседніх гарадоў. З Томска завітаў гурт беларускай песні “Барвіначка”. Кіраўнік Іркуцкай аўтаноміі беларусаў Алег Рудакоў прывёз ансамбль “Ленушка” і гурт “Крывічы” — не абышлося і без воклічаў “Брава!”, калі артысты выконвалі балады, характэрныя для беларускай песеннай культуры. “І “Брава!”, і вялікі дзякуй кажу ўсім, хто спрычыніўся да свята: народным умельцам, артыстам вобласці і гасцям, бліскуча выканалі ролі Лявон і Лявоніха,

Салістка Анастасія Трубянкова выконвае фінальную песню “Белая Русь”

— гаварыла, уручаючы ўзнагароды і падарункі ад арганізатараў фестываля, Ніна Кабанова. — Інтэрэс да “Лявоніхі” — сведчанне таго, што працуем мы не дарма”.

Творчы патэнцыял НЦБК, несумненна, расце з кожным годам. Спрыяюць таму і семінары, стажыроўкі: іх ладзіць Беларускае таварыства “Радзіма”. Пасля вучобы кіраўнікоў гуртоў з розных раёнаў вобласці ў Мінску, іх зносілі з прафесіяналамі з Беларускага дзяржуніверсітэта культуры і мастацтваў, дзе праходзіць вучоба, з’яўляюцца свежыя ідэі, новыя праекты. А фестываль “Лявоніха”, лічыць прадстаўнік абласнога камітэта па сувязях з рэлігійнымі

і нацыянальнымі арганізацыямі Ігар Бабенка, стаў яркім брэндам беларускай культуры. Гэта, як кажуць, добра раскручанае свята, вельмі арганічнае, бо ў шматнацыянальнай Новасібірскай вобласці беларускія рамёствы, песенная і танцавальная культура займаюць пачэснае месца.

У фінале салістка Анастасія Трубянкова і ўсе фестывальныя спявалі песню “Белая Русь”. А Лявон і Лявоніха казалі: “Гасцей сустракаць нам не прывыкаць, а беларуская хата век будзе стаяць на гасціннасці і гасціннасцю — мацней, чым на любым падмурку”.

Людміла Бяляўская,
г. Новасібірск

СУСЕДЗІ

“Злата” на таленты багата

Саюз беларусаў Латвіі і суполка нашых суайчынікаў з Елгавы зладзілі сумесную імпрэзу

Напрыканцы восені ў Елгаўскай музычнай школе ладзіўся канцэрт Ансамбля салістаў Нацыянальнага акадэмічнага народнага аркестра Беларусі імя І. Жыновіча. Адначасова прэзентавалася і беларускае таварыства “Злата”, створанае ў кастрычніку. У актавай зале было шмат людзей, у тым ліку гасцей з Рыгі, Мінска, Эстоніі, што прыехалі на ўрачыстасць. Адкрываючы вечарыну, старшыня Саюза беларусаў Латвіі Валянціна Піскунова нагадала: у Елгаве і наваколлі жыве звыш трох тысяч беларусаў. “Спытайце любога: што ён адчувае, калі сустракае земляка за межамі Бацькаўшчыны?” — разважала прамоўца. І сама ж адказала: “Радасць, цікаўнасць, сімпатыю”. Землякам хораша разам, таму і ўтварылася суполка “Злата”. А ўсяго ў Латвіі ўжо 14 беларускіх таварыстваў, якія ўваходзяць у Саюз беларусаў Латвіі. Суайчынікі працуюць на карысць і Латвіі, і Беларусі. Валянціна Піскунова падзякавала Зэнце Трэцьяк: гэта яна згуртавала землякоў. Сама ж Зэнта, старшыня таварыства, падкрэсліла: “Латвія і Беларусь для многіх з нас — як два крылы ў птушкі. Суполку мы назвалі ў гонар святой вялікамучаніцы Златы, а яшчэ “злата” — гэта і амулет ад чорных сіл. Усе прыгожае здаўна людзі называлі залатым: сэрца, ніва, рукі... Мы хацелі сцвердзіць, што людзі даражэй за золата, і яны — галоўнае наша багацце”. Зэнта Трэцьяк падзякавала ўсім, хто прыйшоў у суполку з добрым сэрцам і хто прыйдзе яшчэ, павіншавала прысутных са святам.

У прывітальным слове Алёна Лазарава, дэпутат Сэйма Латвіі, кіраўнік дэпутацкай групы па супрацоўніцтве з парламентам Беларусі, падкрэсліла, што народы Латвіі і Беларусі цесна звязаны з глыбокай даўніны. “Усе бывала, аднак талерантнасць, дабрыня і культура правялі нас праз вякі як добрых суседзяў і шчырых сяброў, — лічыць яна. — Многа сіл беларусы Елгавы ўклалі ў стварэнне новай суполкі. Старшыня “Златы” заўсёды можа звяртацца па дапамогу, параду і да мяне, і да кіраўніцтва Саюза беларусаў Латвіі. Будзем сябраваць!”

“Злату” і гасцей Елгавы вітаў і Марыс Арніс, старшыня Азольскай думы. Ён упэўнены, што дзейнасць суполкі “ўпрыгожыць творчае жыццё горада”. Віншаванні актыўна “Златы” выказалі старшыня таварыства “Сябры” Людміла Аннус з эстонскага горада Нарва, прадстаўнікі таварыства рускай культуры “Вече”, украінскага таварыства Рыгі. Потым быў цудоўны канцэрт артыстаў з Беларусі. Гучалі народныя беларускія мелодыі, а прыгожыя галасістыя дзяўчаты-салісткі чулі воклічы захаплення “біс!” і “брава!” амаль за кожным нумарам.

Алёна Міцкевіч, Латвія

ПРЭСТЫЖ КРАІНЫ

У кнігах досвед застанецца

Беларускія вучоныя — аўтары шэрагу цікавых выданняў, што прыйшлі да чытача ў 2012 годзе

Іван Ждановіч

Творчая сустрэча “Кніжны калейдаскоп беларускай навукі”, прысвечаная Году кнігі, ладзілася ў Цэнтральнай навуковай бібліятэцы імя Якуба Коласа Нацыянальнай акадэміі навук. Парэзважае пра набыткі, падзяліцца планами сабраліся навукоўцы і супрацоўнікі акадэмічнага Выдавецкага дома. Была разгорнута выстава “Год кнігі Выдавецкага дома “Беларуская навука”: амаль 100 выданняў, плён працы ў 2012-м. Пра сумесныя праекты навукоўцаў і Выдавецкага дома расказваў і спецыяльны відэафільм.

Пачынаючы размову, акадэмік-сакратар АДДЗялення гуманітарных навук і мастацтваў Нацыянальнай акадэміі навук, доктар навук, прафесар Аляксандр Каваленя адзначыў: выданне салідных тамоў, манаграфій, якія рыхтуюць навукоўцы — справа не танная. Гэта не камерцыйныя выданні, грошай на іх не заробіш. Аднак даследаванні па гісторыі, культуры Беларусі, у іншых галінах ведаў вельмі патрэбныя, бо “яны

На выставе — плён працы Выдавецкага дома “Беларуская навука”

ўмацоўваюць і ўпрыгожваюць наш Беларускі Дом, павышаюць прэстыж краіны”. Пры падтрымцы дзяржавы вынікі дзейнасці вучоных увасабляюцца не толькі ў справаздачах: да чытачоў прыходзяць штогод дзясяткі цікавых кніг. Прычым яны даступныя па кошыце і для школьных бібліятэк. Сярод праектаў, здзейсненых у 2012-м, — падрыхтаванае ў Інстытуце гісторыі выданне “Археалагічная спадчына Беларусі”. Багата

ілюстраваны альбом знаёміць чытачоў з багаццем, асаблівасцямі культуры беларускіх зямель з даўніны да канца XVIII стагоддзя. Такая міні-энцыклапедыя, лічыць акадэмік, як і шэраг іншых кніг Выдавецкага дома, робіць гонар і вучоным, і выдаўцам, і краіне. Творчым подзігам назваў выступоўца плён працы доктара філалагічных навук Міхася Мушынскага, які шмат гадоў шчыраваў над кнігай “Летапіс

жыцця і творчасці Якуба Коласа” — і вось фаліант на 1000 старонак прыйшоў да чытачоў.

Акадэмік задаволены, што ў моладзі ёсць цікавасць да гісторыі Бацькаўшчыны, а ў рэгіёнах, райцэнтрах ладзяцца навуковыя канферэнцыі. Працуюць на карысць Айчыны ў гістарычным рэчышчы і энтузіясты. Аляксандр Каваленя ўручыў Ганаровую граматы АДДЗялення гуманітарных навук і мастацтва НАН Анатолю Статкевічу-Чабаганаву. Ён не гісторык па адукацыі, але мае аўтарытэт сярод навукоўцаў. Письменнік, аўтар шэрагу тамоў кнігі “Я — сын Ваш” з серыі “Летапіс беларускай шляхты” ўшанаваны за значны ўклад у даследаванні беларускай генеалогіі і захаванне гісторычна-культурнай спадчыны Беларусі.

Дырэктар Інстытута гісторыі Вячаслаў Даніловіч, дырэктар Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры Аляксандр Лакотка, галоўны рэдактар Выдавецкага дома “Беларуская навука” Георгій Кісялёў расказалі, якія кнігі запланаваны да выдання ў 2013 годзе.

ТРАДЫЦЫ

Дакрануліся да таямніцы

Дзеці з беларускай нядзельнай школы ў Кішынёве далучыліся да святкавання Калядаў

Дазвольце павіншаваць усіх, хто робіць газету “Голас Радзімы” і чытае яе, з Новым годам, з Калядамі. Дарагім землякам шлем прывітанне ад беларускага нядзельнага класа, што дзейнічае ў Кішынёве, і жадаем усяго самага найлепшага!

Хачу расказаць, як мы з дзецьмі рыхтавалі да Калядаў святочную дзею. Паказалі яе, заслужылі шмат удзячных слоў ад Беларускай абшчыны, Пасольства Беларусі ў Малдове. Ладзіўся спектакль у пару, калі адбываецца сонцаварот, пачынае дзень прыбываць. Дарэчы, “па сонцы” раней і святкавалі ў народзе Каляды. Мы расказвалі пра калядныя звычаі і абрады беларусаў, пра гісторыю, пагаемны сэнс свята. Сімвалічна, што менавіта на Раство малдаўскія дзеці, якія цяпер наведваюць нядзельную школу, не проста дакрануліся да вялікай таямніцы Калядаў, але і “нарадзіліся як беларусы”: упершыню ў жыцці загаварылі на беларускай мове! У гледчы было ўражанне, што вучні выдатна гавораць па-беларуску. Хоць гэта — толькі пачатак. Многія землякі, у тым ліку і старшыня Беларускай абшчыны ў Малдове Юрый Статкевіч, у захапленні ад “роднага” маўлення дзяцей. Такі поспех мяне як кіраўніцу школы вельмі акрыляе. А калі мой сын Цімафей, адзін з удзельнікаў спектакля, і за калядным сталом спяваў перад малдаўскімі сваякамі беларускія калядныя песні, у мяне аж вочы павільгатнелі: сэрцам адчула, што правільна раблю, працуючы ў суполцы.

Сцэнар спектакля “На Каляды” распрацавала сама. Жадаецца ведаць “рэцэпт”? Калі ласка! У

Атмасфера Каляднай імпрэзы ў Кішынёве была цёплай і сардэчнай

мяне было велізарнае жаданне зрабіць нешта цікавае на беларускай мове, прымеркаванае да надыходу Каляд. Спатрэбіліся веды, набытыя ў Беларускім дзяржаўным універсітэце культуры і мастацтваў. Збірала інфармацыю з аўтэнтычных беларускіх сайтаў, давала да ўсяго натхнення, фантазіі... Калі ў агульных рысах сцэнар быў гатовы, расказала пра задуму дзецям з нядзельнага класа і іх бацькам, прапанавала: як падабацца, то паспрабуем разам зрабіць свята! Атрымала адабрэнне, згоду на ўдзел і падтрымку. Размеркавалі ролі і — цэлы месяц рыхтаваліся, было 10 рэпетыцый на тэрыторыі консульства. Асабліва мая за тое падзяка консулу Беларусі ў Малдове Аляксандру Мацукову: ён з вялікай павагай, увагай да нас

вытрымаў шумныя рэпетыцыі, частаваў нас гарачай гарбатай з ласункамі. На рэпетыцыях нешта прыдумвалі, каб спектакль кранаў душу. З аўтара сцэнара я стала рэжысёрам-пастаноўшчыкам, выкладчыкам беларускай мовы, вакала, харэографам, гукарэжысёрам, касцюмерам... Але ў віры клопатаў колькі шчырай радасці і атрымлівала ад дзяцей!

Згадаю вучняў-артыстаў, дзякуючы якім стала магчымым свята. Альбіне Анфінагенавай 8 гадоў, сваякоў у Беларусі ў яе няма, дзяўчынка выпадкова трапіла ў нашу школу, але захапілася, наведвае заняткі разам з бацькамі, хоча пабыць у Мінску на экскурсіі. У сясцёр Арыны і Эвеліны Афценіе, ім адпаведна 8 і 6 гадоў, бабуля, Галіна Сяргееўна Караге-

нава — сапраўдная беларуска і па духу, і па родавых каранях. Яна актывістка беларускай суполкі, да таго ж і фундатар розных імпрэз абшчыны. Мой сын, шасцігадовы Цімафей Мазур, ужо добра ведае, што ён не толькі малдаванін, але і беларус, у якога ў Мінску жывуць бабуля Галіна, дзядуля Лёня і іншыя родзічы. Валодзьку Мацукову чатыры гады, сын консула Беларусі ў Малдове размаўляе па-руску, трохі па-малдаўску з дзіцячага сада, а з намі пачаў і ў роднай яму беларускай мове разбірацца. Ганна Іванаўна Тайнік, актывістка, член савета Беларускай грамады ў Малдове і адначасова стараста па Гомельскай вобласці ў суполцы, прывяла да нас унукаў Аляксея і Вольгу, ім адпаведна па 13 і 8 гадоў. Як бачым, усе артысты юныя,

аднак адказна асвойвалі ролі. Ну, пад час рэпетыцый, скажу шчыра, здараліся і “творчыя крызісы”. Але абнадзейвае, што ўсе дзеці жадаюць навучыцца дакладна вымаўляць беларускія словы, вельмі ўважліва ставяцца да маіх заўваг на гэты конт. Прычым кожны артыст хацеў у спектаклі добра выступіць: каб ім маглі ганарыцца яго родныя. І з кожнай рэпетыцыяй я разумела, што ўсе мае малдаўскія вучні — сапраўдныя беларусы!

А бачылі б вы іх вочы пасля выступлення! Столькі ў іх было радасці і гонару: атрымалася! Па сутнасці, кожны з юных артыстаў здзейсніў нешта важнае для беларускай культуры тут, у Малдове. Будзем шчырымі: часта ж і дарослым не хапае часу, цяпення, каб асвоіцца ў жыватворнай стыхіі роднай мовы, а тут — дзеці... Яны зрабілі свае першыя крокі да Беларусі. Іншым прыклад!

У той дзень віры эмоцый маіх уласных і ўсіх дзяцей леглі гаючым бальзамам на маё беларускае сэрца і душу. Такіх Калядаў, прызнацца, і не прыпомню. Спецыяльна не апісваю, што і як мы паказвалі — пра тое, дарэчы, можна пачытаць у тэксце Андрэя Гусіна (стужка навін БЕЛТА за 24 снежня), які быў на свяце. Фотаздымкі рабіў мастак-беларус Вячаслаў Ігнаценка.

І яшчэ навіна: нас запрасілі паказаць спектакль і ў Дэпартаменце міжэтнічных адносін 13 студзеня, калі Беларуска абшчына ў Малдове традыцыйна збіраецца на святкаванні Новага года.

Ганна Мазур-Вайняровіч, кіраўнік беларускай нядзельнай школы ў Кішынёве, член Савета Беларускай грамады ў Малдове

ДОБРАЯ СПРАВА

Бацькаўшчыне ў дар

Прафесар Беластоцкага ўніверсітэта Антон Мірановіч перадаў частку свайго навуковага архіва ў дар Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі

Нядаўна ў Нацыянальнай бібліятэцы прэзентаваліся выданні польскага і беларускага гісторыка, прафесара Беластоцкага ўніверсітэта Антона Мірановіча. На імпрэзу сабраліся прадстаўнікі беларускай навукі, грамадскія дзеячы, замежныя спецыялісты. За круглым сталом праходзіла цікавая размова па праблемах праваслаўнай кніжнай культуры Беларусі — як у мінулым часе, так і ў сённяшнім. Выступоўцы надавалі кніжнай культуры значэнне вельмі важнага складніка, які спрыяе наладжванню дыялога паміж суайчыннікамі з розных краін, скіраванага на захаванне спадчыны беларускай зямлі.

І сапраўды, беларусы замежжа маюць унікальныя, багаццішы патэнцыялы для такога дыялога. А каб ён ішоў больш актыўна — патрэбны і адпаведныя ўмовы. Пра розныя кірункі актыўнага, прадметнага супрацоўніцтва з беларусамі замежжа гаварыў на-

Прафесар Антон Мірановіч і яго кнігі

меснік міністра культуры Тадэвуш Стружэцкі. Ён нагадаў, што падрыхтаваны праект закона “Аб беларусах замежжа”, распрацаваны праект Дзяржаўнай праграмы “Беларусы ў свеце”. Такім чынам ствараецца заканадаўчая і нарматыўная платформа для актыўнага, паўсядзённага супрацоўніцтва з беларусамі замежжа. Прамоў-

чынікаў за мяжой. Гэта, лічыць гісторык, важны стымул, каб і надалей працаваць дзеля захавання духоўнай спадчыны беларусаў. Спадар Антон шмат часу прысвяціў вывучэнню гісторыі праваслаўнай царквы, вынікам працы стала кніга “Праваслаўная Беларусь”: сабраны каштоўны матэрыял для навукоўцаў і ўсіх, каму цікавая мінуўшчына. На думку аўтара, “калі трэба паказаць нашу магутную гісторыю, то мусіш паказаць і гістарычныя крыніцы, з якіх можна чэрпаць такія веды”. Даследчык перадаў частку свайго навуковага архіва ў дар Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі. Ён лічыць, што выданне каштоўных дакументаў, якія вельмі ўзбагачаюць гісторыю краіны, варта прадаўжаць.

Культуролаг, прафесар Адам Мальдзіс расказаў пра стварэнне інфармацыйнай базы дадзеных па тэме “Беларусы замежжа”, пра канцэпцыю такога ж партала ў ін-

тэрнэце. Ён прапанаваў “будаваць кніжныя масты” паміж Мінскам і Беластокам на розных узроўнях, у тым ліку і па лініі Міжнароднай асацыяцыі беларусістаў. Не за гарамі, лічыць прафесар, і стварэнне “Анталогіі паэзіі сучаснага беларускага замежжа”: ужо выяўлена больш за 50 аўтараў.

Пра захаванне і пашырэнне беларускай культуры ў замежжы гаварыў і намеснік дырэктара па навуковай рабоце Інстытута мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі Сяргей Гаранін. Ён падкрэсліў, што даследаванні Антона Мірановіча дапамагаюць нам лепш разумець “усходні канфесійны вектар”, а праца з тэкставымі крыніцамі — гэта адна з асноўных форм вяртання літаратурнай, культурнай і ў значнай ступені моўнай спадчыны на Бацькаўшчыну.

Дар’я Стасюкевіч, супрацоўніца Інстытута культуры Беларусі

РОДНЫЯ ЛЮДЗІ

Музыка для душы.
І для сяброў

(Заканчэнне.

Пачатак на стар. 1)

Вось як самааддана вяртае заслужаны дзеяч культуры Беларусі Дзмітрый Ровенскі ў сучаснасць галасы мінулага! Сам ён і грае на розных інструментах, і рамантуе іх, і калекцыю сабраў унікальную. Ягоны шлях у музыку пачынаўся ў 60-я гады ў Капылі, у сям'і патомных музыкаў. Ён з бацькам, супрацоўнікам міліцыі, граў на дудцы, гармоніку ў гурце “Капыльскія дудары”, у сямейным ансамблі. А ў 1970-м, ужо ў Мінску, стварыў і дзіцячы фальклорны гурт “Дударыкі”, які годна прадстаўляе беларускую культуру ў розных краінах, і гурт “Мінскія музыкі”. Толькі ў апошнія гады “Дударыкі” — а цяпер гэта заслужаны аматарскі калектыў Беларусі — выступалі ў Паўднёвай Карэі, Аўстрыі, Польшчы, і ўсюды — з вялікім поспехам. А летась і ў конкурсе “Сям'я года” музыканты Ровенскія былі ў цэнтры грамадскай увагі. “Уладальнікам Гранпры мінскага гарадскога конкурсу “Сям'я года” стала сям'я музыкантаў Ровенскіх, якая перамагла ў намінацыі “Сямейная дынастыя” — чытаю на адной са старонак альбома з публікацыямі, фотаздымкамі, які вядзе Лідзія Яўгенаўна, жонка Дзмітрыя Дзмітрыевіча. А Ліна і тлумачыць: на сцэне на чале з дзяду-

лем-кіраўніком сямейнага гурта было шмат Ровенскіх, прычым і ўнукі Дзмітрыча Цімох (бубен) і Сафія (вакал, бубен), дашкаляты.

А што гралі? Народную музыку, кажа маэстра, утым ліку дзве полькі з роднай яго Капыльшчыны. “Унучка Лаліта ў нас на цымбалах грае, яе сястра-двайняшка Ліна — на скрыпцы, гармоніку, і вакал у яе добры, — ахвотна пералічвае артыстаў. — Жонка на буб-

На сцэне дзіцячы фальклорны гурт “Дударыкі” заўжды стварае свята

не, нявестка Аксана — на гармоніку, дудцы, жалейцы, і спявае яна, і танцуе. Сын Віталь раней быў гарманіст, цяпер кантрабасіст: скончыў вучылішча па гітары. Васіль — гарманіст, але яму даверылі барабан. Унук Дзмітрый — дудка, жалейка, унучка Ілона на скрыпачцы грае, і дачка Марыя

таксама скрыпачка”.

З шматлікіх гісторый багатага на музыку і сустраччэй жыцця, якімі дзяліўся са мной Дзмітрый Ровенскі, для чытачоў “Голасу Радзімы” мне падалося важным расказаць пра яго кантакты з землякамі ў Расіі. Ён згадвае: “У 2006-м прыйшлі да нас госці з Новасібірска, з Беларускага культурна-асветніцкага цэнтра ў імя святой Ефрасінні Полацкай. Ім паказвалі нашу бе-

ступалі і гурты “Церніца”, “Песняры”, і Анатоль Ярмоленка — мы з ім некалькі разоў ехалі ў Новасібірск. У 2012-м БКАЦ адзначаў юбілей: суполцы было 10 гадоў, і мяне запрасілі на свята”.

Звычайна дарогу артыстам аплочвае адміністрацыя Заводскага раёна Мінска. Дзмітрыча сябры сустракаюць у аэрапорце ці на вакзале, размяшчаюць у гатэлі, а то, было, жыў і ў землякоў. Далей — выступ-

Дзмітрый Ровенскі — і музыка, і калекцыянер

гармонік. Пару гадоў таму разам з ім ездзіў Іван Пугач, ці, як з любоўю называлі яго землякі, Ванька-гарманіст з “Дударыкаў”. Сёлета Ровенскі вязе на конкурс шасцікласніка Антона Лукашэвіча. “На пачатку года мяне зноў запрасілі быць старшынёй журы міжнароднага конкурсу-фестывалю народнай музыкі імя Івана Маланіна, — задаволены ён. — Антон у ім будзе ўдзельнічаць. Спадзяюся, паспяхова, бо хлопчык таленавіты: з ходу ўсё грае на гармоніку, толькі пакажы”.

А Людміла Шчаслівенка ў адказ на маю просьбу расказаць пра сяброўства з Ровенскім і “Дударыкамі” днямі напісала ў рэдакцыю: “У 2005-м наш цэнтр і адміністрацыя Заводскага раёна Мінска падпісалі дамову аб культурным супрацоўніцтве, і ў першай дэлегацыі з Сібіры былі дзеці этнічных беларусаў, якія ніколі не бачылі радзіму продкаў. Зімовыя канікулы, багатая праграма, шмат цёплых сустраччэй, а калі нас прывялі ў музей Дзмітрыя Дзмітрыевіча, мы забыліся пра ўсё! Там былі вясялыя

гімназісты, шмат гармонікаў, прадметаў народнага побыту, нават макет шаблі бацькі Дзмітрыча, які вайну прайшоў кавалерыстам. Музыка і яго жонка шмат расказвалі пра гурт “Дударыкі”, дзеці віртуозна гралі на розных інструментах: мы быццам патрапілі ў вялікую сям'ю! Калі кіраўнік адміністрацыі Заводскага раёна Вячаслаў Юхновіч запытаў, каго хацелі б мы паклікаць у госці, усе закрычалі: “Дударыкаў!” Цяпер мы моцна сябруем, Дзмітрыч мае такія аўтарытэт сярод музыкаў-народнікаў Новасібірска, што яго запрашаюць на Маланінскі фест старшынёй журы. На нашы фестывалі “Карагод сяброў” ён прыежджае таксама як старшыня журы. Для беларусаў Новасібірска Дзмітрый Дзмітрыевіч стаў родным чалавекам, заўсёды прывозіць падарункі: смачны хлеб “Нарачанскі”, музычныя інструменты, нацыянальныя арцыюмы для самадзеных мастацтваў, сувеніры. І, вядома ж, — родныя музыку і песні, напоўненыя жывым беларускім духам”.

ТАЛЕНТЫ

У Мінску спявалі па-італьянску

Пад час нядаўняга Каляднага опернага форуму Вялікі тэатр Беларусі ўпершыню прымаў сусветна вядомы Міжнародны конкурс спевакоў-выканаўцаў італьянскай оперы “Competizione dell’Opera”

Іван Іванаў

Пад Новы год, на Каляды ў Беларусі большае імпрэза для аматараў высокага мастацтва. Пяць гадоў таму, напрыклад, пачалася традыцыя перадавагодніх канцэртаў Дзяржаўнага акадэмічнага сімфанічнага аркестра, на якіх выконваюцца любімыя мелодыі слухачоў — творы П. Чайкоўскага, С. Пракоф’ева, Г. Свірыдава і іншых кампазітараў. “Зарадка добрым настроем” пад назвай “Новы год у філармоніі” доўжыцца дзве з паловай гадзіны, дырыжор аркестра Аляксандр Анісімаў і яго каманда ладзяць яе ўвечар 31 снежня. А на сцэне Вялікага тэатра Беларусі ў трэці раз праходзіў Мінскі міжнародны Калядны оперны форум,

самы маштабны праект тэатра. “Італьянскі блок” на форуме з’явіўся ўпершыню. “Тэта адзіныя ў свеце пеўчыя саборніцтвы, удзельнікі якога прадстаўляюць выключна італьянскі і італамоўны рэпертуар ва ўсёй разнастайнасці” — паведамлялі журналістам арганізатары.

Тыдзень у Мінску, які якраз атакавалі сцюжа і снегапады, многія вечарамі “хадзілі ў Оперу”. Было што паслухаць! Адкрывала форум опера “Сівая легенда” Дзмітрыя Смольскага па аднайменнай апавесці Уладзіміра Караткевіча, прэм’ера сезона. Прыхільнікі опернага мастацтва мелі магчымасць убачыць і сусветна вядомую пастаноўку оперы “Зігфрыд” Рыхарда Вагнера, яе прадставіў Сафійскі нацыянальны тэатр оперы і балета. У спектак-

На сцэне — Рахім Мірзакамалаў

лі, дарэчы, удзельнічала больш за 130 артыстаў. Вялікі тэатр Беларусі паказаў новую рэдакцыю оперы “Яўгеній Анегін” Пятра Чайкоўс-

кага, а Вялікі тэатр Расіі — шэдэўр Аляксандра Барадзіна “Князь Ігар”. Мінчане і госці сталіцы слухалі ў оперных партыях лепшых салістаў розных тэатраў.

Тым часам ішлі праслухоўванні канкурсантаў, іх майстэрства ацэньвала прадстаўнічае журы, у складзе якога былі кіраўнікі буйнейшых оперных тэатраў свету, вядомыя выканаўцы. Гледачы змаглі пабачыць фінал конкурсу “Competizione dell’Opera” на галоўнай сцэне тэатра. Прыемна, што сярод дванаццаці маладых выканаўцаў-фіналістаў аказаліся і вядомыя ўжо спевакі з Беларусі Ілья Сільчукоў і Анатоль Сіўко. Ва ўрачыстай абстаноўцы пераможцаў і ўладальнікаў спецыяльнага, а гэта ангажэменты ад оперных тэатраў

Еўропы, абвясціў старшыня журы конкурсу прафесар з Германіі Ханс-Ёхім Фрай. Уладальнікам першай прэміі стаў барытон Рахім Мірзакамалаў з Узбекістана, другой прэміі ўдастоена Дар’я Князевы (сапрана) з Украіны, трэцяй — Аюна Базаргуруева (сапрана) з Расіі. Пераможцы конкурсу ўдзельнічалі і ў гала-канцэртце форуму, спявалі на адной сцэне з прызнанымі майстрамі оперы з Беларусі, Аўстрыі, Азербайджана, Балгарыі, Грузіі, Італіі, Літвы, Расіі, Узбекістана, Украіны, Чэхіі, Эстоніі.

Пад час Каляднага опернага форуму Вялікі тэатр прыняў каля двухсот гасцей, у тым ліку артыстаў, дырыжораў, дырэктараў оперных тэатраў краін СНД і замежжа, тэатральных крытыкаў.